

Det norske Skogselskap er en 111 år gammel ideell organisasjon med 11.000 medlemmer fordelt på 19 fylkesskogselskaper. Vårt formål er å vise skogens mangesidige betydning for alle. Selskapet har gått fra å sørge for gjenreising av norsk skog for 100 år siden til i dag å jobbe for en ny, mer jordnær, virkningsfull og moderne klimapolitikk. Hans Majestet Kong Harald V er Det norske Skogselskaps høye beskytter.

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

HØRING - NOU 2009: 16

”GLOBALE MILJØUTFORDRINGER – NORSK POLITIKK”

1. Innledning

Med henvisning til departementets brev datert 16.09.2009 tillater Det norske Skogselskap seg å fremme sine synspunkter.

Vi er sterkt kritiske til utredningen.

- Den har ikke foretatt noen vurdering av skogsektorens utfordringer og muligheter i globalt perspektiv.
- Den gir en høyst ufullstendig vurdering av forholdet mellom klimapolitikken, utnyttelsen av skogressursene og målet om biologisk mangfold.
- Helt uten nærmere analyser eller begrunnelser foreslås en fullstendig avvikling av alle virkemidler som fremmer oppbygging av skogressursene og som er de mest kostnadseffektive tiltakene i klimapolitikken.
- Både de prinsipielle analysene og de konkrete tiltakene er sterkt i strid med dokumentasjonen og føringene i LMDs stortingsmelding nr. 39 om klimapolitikken og Innst. nr. 100 fra Stortingets næringskomité.

2. Næringspolitikken i skogbruket

Den norske næringspolitikken for oppbygging og utnyttelse av skogressursene ut fra prinsippene om bærekraft har en 100 år lang tradisjon. Det norske Skogselskap har vært en sentral aktør sammen med meget målrettede myndigheter, skogeierne organisasjoner og fagbevegelsen. De nye krav som følge av nye mål om naturvern og biologiske mangfold er ivarettatt gjennom svært konstruktive prosesser blant annet kjent som ”Levende skog”.

På denne bakgrunnen er det meget overraskende å bli kjent med utvalgets tilrådninger.

Under utvalgets sentrale tilrådninger uttales det (side 130):

"Næringsrettede subsidier, utformet som støtteordninger på utgiftssiden på statsbudsjettet eller som særskilte skatteregler, kan gi utilsiktede reduksjoner i biologisk mangfold uten at annen verdiskaping øker. Endringer i arealbruk er den viktigste faktoren bak reduksjoner i biologisk mangfold i Norge, og subsidier som i sterk grad påvirker arealbruk, kan derfor være særlig uheldige. Utvalget tilrår at alle støtteordninger med negativ virkning på biologisk mangfold og andre miljøgoder gjennomgås med sikte på avvikling eller omlegging."

Dette er utdypet slik (side 120):

"Flere utredninger og analyser har trukket fram til dels uheldige utforminger av tilskudd og skattefordeler til skogbruket, som skogavgiftsordningen og subsidier ved tilskudd til skogkultur og planting (blant annet med fremmede arter), til bygging av skogsbilveger og til drift i bratt og vanskelig terreng (Magnussen mfl, 2008; NOU 1996: 9)."

Skogens særlige økologiske fortrinn som en fornybar ressurs og den bemerkelsesmessige oppbygging av norske skogressurser er ikke omtalt. Det faktiske innholdet i den angivelige konflikten ved oppbygging og bruk av skogressursene i forhold til biologisk mangfold er ikke gjennomgått.

Utredningen burde ha omfattet en avveining mellom målet om biologisk mangfold, klimapolitikken og næringsøkonomiske hensyn. Vi vil understreke at dersom ivaretagelse av biologisk mangfold innebærer etablering av urskog er konsekvensen av dette negativ i forhold til målene i klimapolitikken under norske forhold.

Når alternativet til bevaring av urskog er rovhogst kan klimapolitiske mål tilsi bevaring, men under forutsetning om bærekraftig bruk er utnyttelse av produktene fra skogen gunstig fordi det bidrar positivt i klimaregnskapet. Den naturlige nedbrytningen av urskogen innebærer utslipp av CO₂.

3. Skogens rolle i det globale perspektiv.

Skogens rolle i klimapolitikken er aktualisert av den store oppmerksomheten knyttet til forvaltningen av regnskog og annen tropisk skog. Videre dokumenterer nyere utredninger og forskning skogens store potensial i kampen for et bedre klima. Det er påvist og slått fast at ulike skogtiltak er svært sentrale, billige og utviklingsfremmende. Planteverdenen er produktiv nok til å redde verden - dersom vi vil.

Verden over finnes hundrevis av millioner ledige hender som kan settes inn i klimakampen på naturens egne premisser.

Etter vår mening legger det norske internasjonale initiativet fortsatt for stor vekt på vern av skog og for liten vekt på bærekraftig bruk og påskoging som vil gi oss økende lager av karbon i skogen. Dette er en ressursbank som i økende grad erstatter fossile ressurser som råvare ved fornybar energiproduksjon og produkter som kan brukes og samtidig lagre karbon.

Nærmere om fotosyntesen

CO₂-utslippene kjenner ingen landegrenser. Atmosfæren forholder seg ikke til utslippkildenes lokalisering eller karakter for øvrig. CO₂ er i seg selv ikke en forurensing, men en helt nødvendig byggesten i det biologiske systemet som gjør liv mulig gjennom karbondioksidassimilasjonen. Dagens klimapolitikk ble nødvendig fordi bruken av fossile energiresurser, tidligere bundet av CO₂ og solenergi, frigjør CO₂ i et unaturlig omfang som bringer atmosfæren ut av balanse. Klimapolitikken retter seg tradisjonelt mot reduksjon av utslippene. Like konstruktiv er en forvaltning av verdens karbonkretsløp, med fokus på binding og lagring av CO₂ i plantemateriale.

De globale skogene og karbonbalansen

Når vi ser hele verdens skoger under ett utgjør det samlede karboninnholdet om lag hundre ganger de årlige menneskeskapte utslippene av karbon som tilføres atmosfæren. Denne mengden karbon er av samme størrelsesorden som karboninnholdet i atmosfæren. Det årlige bidraget til ubalanse, i form av utslipp ved bruk av fossile ressurser, er om lag én prosent av disse mengdene. Eller; dersom vi kunne forvalte Verdensskogen slik at den legger på seg én prosent fra det ene året til det andre, ville balansen bli vesentlig bedre. Gjennom de siste 80 år er stående masse i norske skoger økt med mer enn en prosent i gjennomsnitt.

4. Suksesshistorien norsk skogbruk

I Norge er skogsektoren vesentlig mer markedsstyrt enn matproduksjonen, men det har likevel vært ført en målrettet skogpolitikk. De norske skogene, som hele det boreale barskogbeltet på den nordlige halvkule, er en stor karbonbank. Det årlige nettoinnskuddet av karbon i skogen i Norge tilsvarer mer enn halvparten av de samlede norske utslippene av CO₂. De norske skogene var også utsatt for rovhogst opp gjennom århundrene. For 100 år siden var stående volum redusert med to tredjeparter i forhold til utgangspunktet i middelalderen. Gjennom aktiv skogpolitikk, med betydelig påskoging, er nå mengden fordoblet - og kan i henhold til skogforskningen ytterligere fordobles.

I St.meld. nr. 39 er det dokumentert en rekke tiltak som med høy kostnadseffektivitet kan bidra til økt utnyttelse av skogressursene, økt binding av karbon og produkter som erstatter fossile energibærere og lagrer karbon.

Skogbruk er en meget langsiktig næring. Det innebærer at det er nødvendig med tiltak blant annet i form av særlige skatteregler - som korrigerer næringsaktørenes usikkerhet om fremtiden.

5. Internasjonale tiltak for påskoging gir stor effekt

Tiltakene mot avskoging bør følges av en enda sterkere innsats for påskoging. I Norge og over hele verden finnes store ledige, egnede arealer for skogreisning. I mange av de aktuelle områdene er det god tilgang på arbeidskraft. Den store fordel er at teknologien er vel kjent og kostnadene målt på CO₂-binding er lave. Skogstrategien gir også en rekke andre fordeler gjennom bedre vannhusholdning, redusert erosjon, vennligere lokalt klima og ressursbase for lokalt næringsliv.

I overordnet faglig sammenheng er skogbruket en del av landbruket. I næringspolitisk sammenheng skilles det ofte mellom skogpolitikk og landbrukspolitikk. Skog er en del av en verdikjede hvor skogindustriens ulike rammebetingelser gir bestemte føringer. Produksjonen av matvarer gir landbrukspolitikken en særlig karakter. I de mest effektive økonomiene produseres det mer mat enn behovet, selv om bare en prosent av yrkesbefolkningen er bønder. I de fattigste utviklingslandene er jordbruksbefolkningsandelen cirka 80 prosent. Det hindrer ikke sult. Ny kunnskap innenfor biologi, agronomi og anvendelse av ny informasjonsteknologi og bioteknologi legger til rette for fortsatt økt produktivitet. Planteproduksjon og foredling vil få fellestrekk innenfor jordbruk og skogbruk; vi får en ny sektor som gjennom integrerte prosesser leverer mat, for, energi og industriråvarer.

6. Avslutning

Menneskehetens første næringsaktiviteter ble utøvd i skogen. Fortsatt utgjør skogsektoren den klart mest bærekraftige form for næringsvirksomhet. Primærproduksjonen er fullt ut fornybar basert på naturens egne prosesser. Utfordringene knyttet til klimapolitikken har tydeliggjort skogens unike rolle i klodens karbonsyklus. Skogen er den mest nærliggende reguleringsmulighet for reduksjon av atmosfærens innhold av CO₂. Skogen har i tillegg det fortrinn at tiltak for å binde CO₂ i biomasse har en selvstendig verdi ved at det bygges opp ressurser som har verdi selv om skadevirkningene, som følger av frigjøring av karbon ved bruk av fossile ressurser, skulle vise seg overvurdert.

For at substitusjonsalternativet skal fungere etter forutsetningen må tilveksten av ny biomasse minst tilsvare uttaket av biomasse; det karbonet som frigjøres ved bruk av biomasse til energi eller materialer må balanseres av bindingen av karbon gjennom tilveksten av ny biomasse. Dersom ambisjonsnivået begrenses til bruk av skog som en CO₂-felle vil mengden av biomasse øke. Tiltakene må være så omfattende at økningen overstiger den naturlige nedbrytningen.

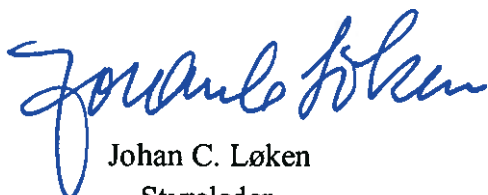
Karbonfellestrategien er åpenbart forenlig med målsettinger for biologisk mangfold. I denne sammenheng er poenget å binde karbonet. En økt mengde organisk materiale i form av stående skog underbygger målet om biologisk mangfold.

Norge har store forretningsinteresser knyttet til energi. Energi- og klimapolitikken bør utformes som en strategi for forvaltning og styring av karbonkretsløpet. I et slikt perspektiv faller anvendelse av olje, oppbygging av skog og forvaltning av karbon naturlig sammen.

Vi vil anbefale Regjeringen å legge til rette for en vesentlig mer offensiv skogstrategi både nasjonalt og globalt. På dette området er Norge et forbilde for en ny politikk. I tillegg har vi faglige ressurser som kan mobiliseres. Vi tillater oss videre å vise til Norges sterke finansielle posisjon. Det er kjent at Oljefondet Utland nå kan investere i eiendom. Skogreisningsprosjekter bør ha stor interesse også i denne sammenheng.

Oslo, 17. desember 2009

Vennlig hilsen
DET NORSKE SKOGSELSKAP

Johan C. Løken
Styreleder

Trygve Enger
Adm.dir

Styreleder: mobil - 90 74 75 24

Adm.dir: mobil - 91 12 96 53

Kopi:
Landbruks- og matdepartementet
Miljøverndepartementet